



CESP
Clingendael European Studies Programme

EU besluitvorming

dr. Louise van Schaik

Presentatie voor Kenniscentrum Vlaamse
Steden, mei 2011

Inhoud college

1. Unieke kenmerken EU
2. EU actoren
3. EU besluitvorming
4. Wat komt eruit: plannen & besluiten
5. Belgische/ Vlaamse inbreng
6. Tips voor een goede Europese lobby

Waarom is EU besluitvorming nu zo uniek?

1. ‘Supranationale’ besluitvorming
2. Een autonome rechtsorde *boven* de lidstaten
3. ‘*Direct effect*’ / directe werking van richtlijnen en verordeningen
4. Direct verkozen Europees Parlement
5. Enorme reikwijdte en impact van gez. beleid (interne markt!) en besluitvorming: nationale ‘Europeanisering’
6. Buitenlands beleid en aspecten JBZ intergouvernementeel

EU: gebaseerd op verdragen

1951 EGKS (zomer 1952: verstreken 23/7/02)

1957 Verdrag van Rome: EEG en Euratom (1/01/58)

1965 Fusieverdrag (1/07/1967)

1985 Schengen (1990 Uitvoeringsverdrag, 26/03/95)

1986 Europese Akte (7/07/87)

=====

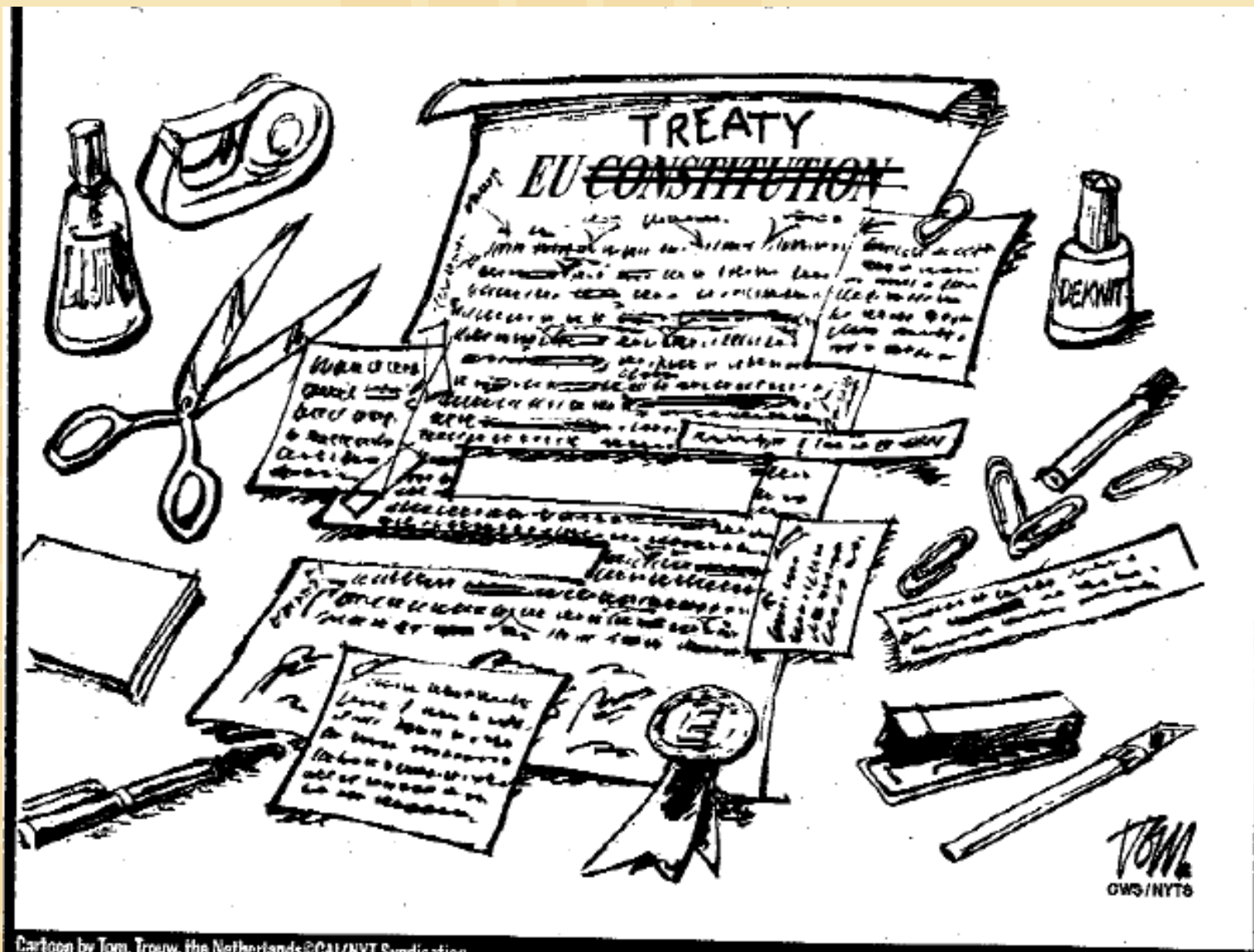
1992 Verdrag van Maastricht/VEU (1/11/93)

1997 Verdrag van Amsterdam (1/05/99)

2001 Verdrag van Nice (1/02/03)

2004 Constitutioneel Verdrag († Referenda NL/FR 2005)

2007 (concept-)verdrag van Lissabon (1/12/09)



Cartoon by Tom Trouw, the Netherlands © CAI/NVT Syndication

EU bevoegdheid hangt af van onderwerp (op basis van subsidiariteitsbeginsel)

1. Exclusieve bevoegdheid / gemeenschappelijk beleid:

Bijv. Visserij, handel, mededinging, douane

2. Gedeelde bevoegdheid/ gemeenschappelijk en nationaal beleid:

Bijv. Milieu, transport,
consumentenbescherming

3. Aanvullende bevoegdheid:

Bijv. Gezondheid, onderwijs, cultuur

4. Intergouvernementeel: buitenlands beleid en defensie

Europese Raad

‘President’

Raad van Ministers

Europese Commissie

Europees Parlement

Besluitvorming

Recht van initiatief

Co-decisie (85%)

Internationale verdragen

Hoeder van de Verdragen

Consultatie (15%)

Externe
Vertegenwoordiging

Toezen op implementatie
beleid

Instemming:
EU budget
Nieuwe lidstaten
Commissarissen
Bilaterale verdragen

Aanbevelingen & adviezen

H.V. & EDEO

Externe
Vertegenwoordiging

Europese Rekenkamer
• controleert het budget

Hof van Justice
• rechtshandhaving

EU Instellingen: Europese Commissie

- 27 Commissarissen, besluiten als 'college'; bij meerderheid van de leden
- voor 5 jaar verkozen
- autonoom, dienen EU belang
- Voorzitter eigen mandaat van EP

Structuren in de Commissie

College of Commissioners
Simple majority

Cabinets **advise** Commissioners

DG

DG

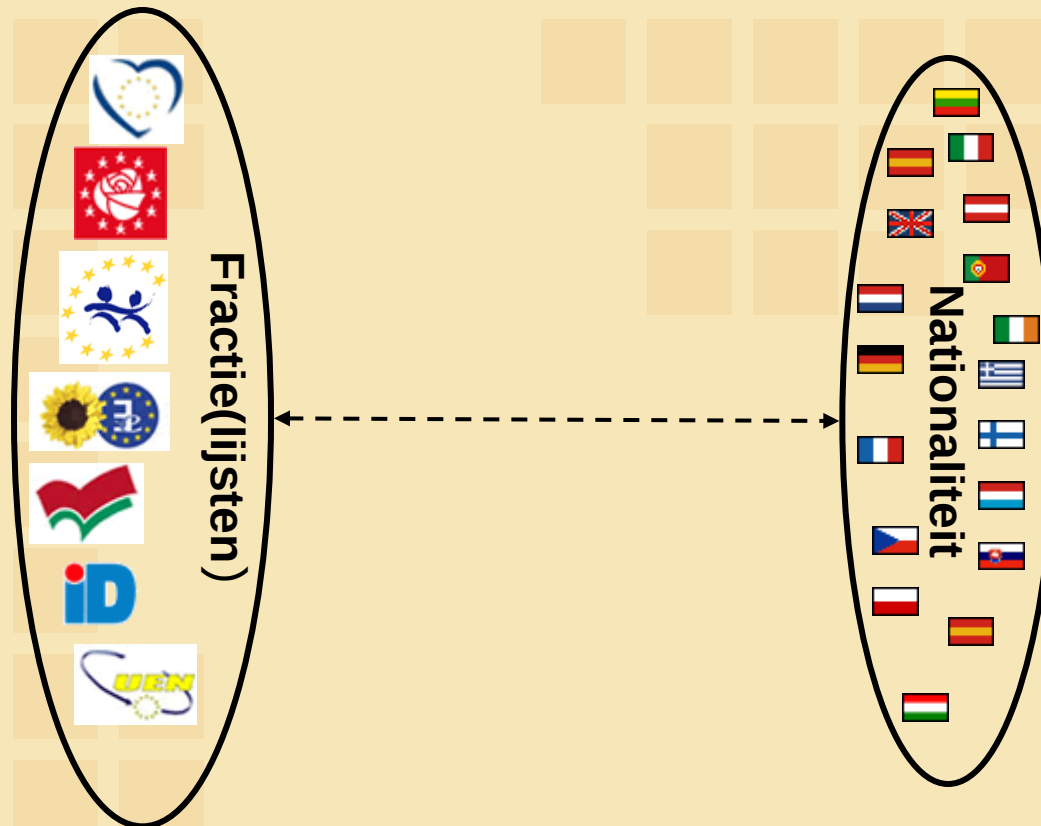
All DGs &
Services

Inter-service consultation +
Impact assessment process

EU Instellingen: Europees Parlement

- 751 zetels, waaronder 13 Vlaanderen, 8 Wallonië + 1 Duitstalige
- EPP, PES, ELDR en kleinere ‘politieke groepen’
- nationale kieslijsten
- verkozen voor 5 jaar
- Straatsburg en Brussel
- Democratische controle
- Commissies en rapporteurs

Partijen en nationaliteiten in het Europees Parlement



EU Instellingen: de Raad

- **Raad van de Europese Unie (=Raad van Ministers)**

10 formaties

COREPER, werkgroepen

Roulerend voorzitterschap

- **Europese Raad**

Sinds 1975; 4 x per jaar

*staatshoofden en regeringsleiders + voorzitter Commissie
geven van impulsen aan integratie*

vastleggen algemene politieke beleidslijnen

vaste voorzitter (President Van Rompuy; 2 x 2,5 jaar)

Verschillende 'formaties' van de Raad:

1. Algemene Zaken
2. Buitenlands Beleid (FAC)
3. Economische en Financiële Zaken (ECOFIN)
4. Justitie en Binnenlandse Zaken (JBZ)
5. Werkgelegenheid, Sociaal beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken
6. Concurrentievermogen (interne markt, industrie, onderzoek)
7. Vervoer, Telecommunicatie en Energie
8. Landbouw en Visserij
9. Milieu
10. Onderwijs, Jeugdzaken en Cultuur

Centrale rol roulerend VZ!

•BE•ES•SE•CZ•FR•SI•PT•DE•FI•R•AT•B•EE•UK



- Seating Arrangement Hungarian Presidency
- January – June 2011



•H•PL•DK•CY•IE•L•EL•IT•LV•LU•NL•SK•MT
U T

•Secretariat

•PRESIDENCY

•General

•COMMISSION

•SE •CZ •FR •SI •PT •DE •FI •RO •AT •BG •EE •UK •MT •SK



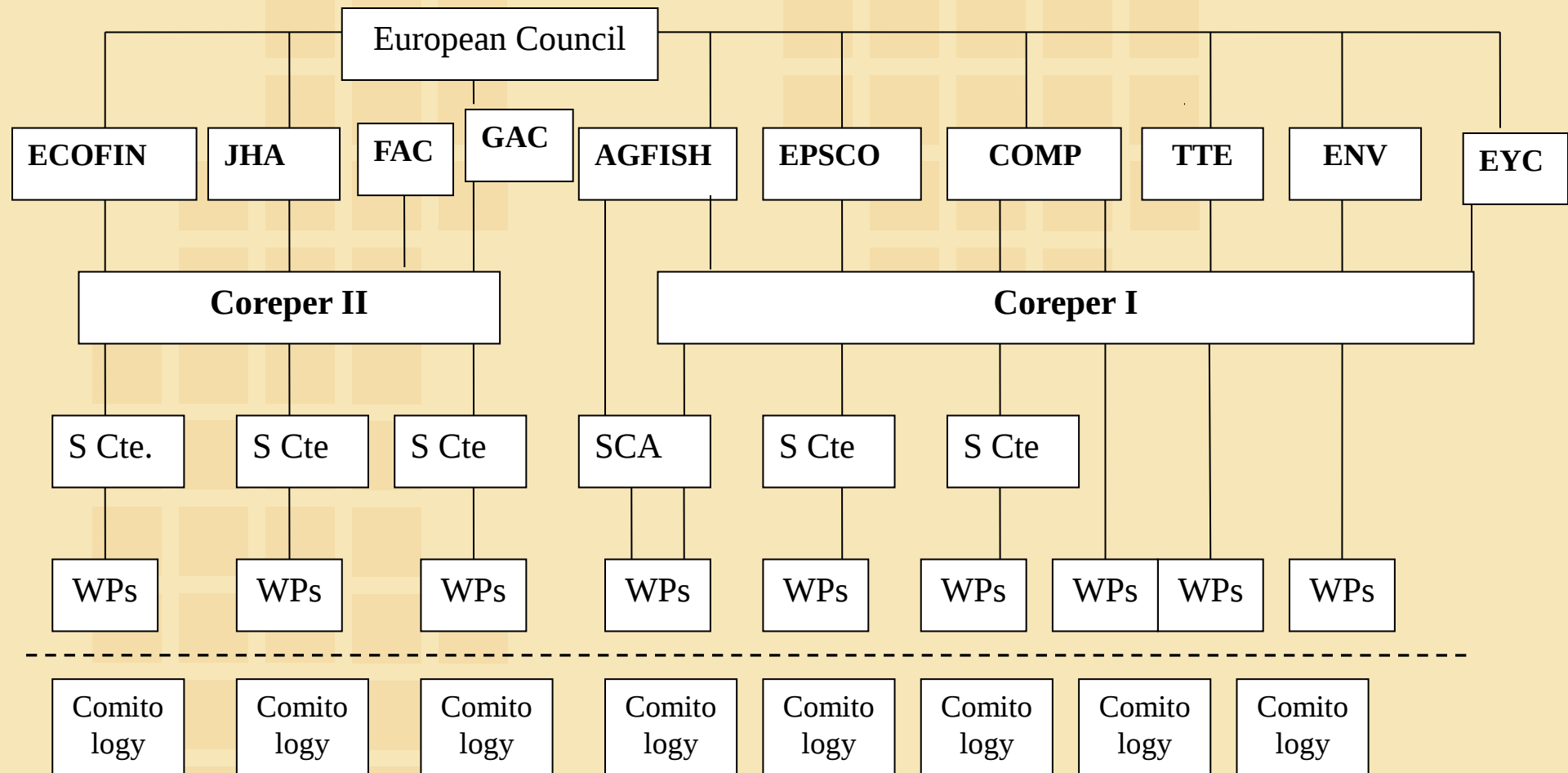
•Seating Arrangement Foreign Affairs Council

•January - June 2010



•ES •BE •H
U •PL •DK •CY •IE •LT •EL •IT •LV •LU •NL

Structuren in de Raad



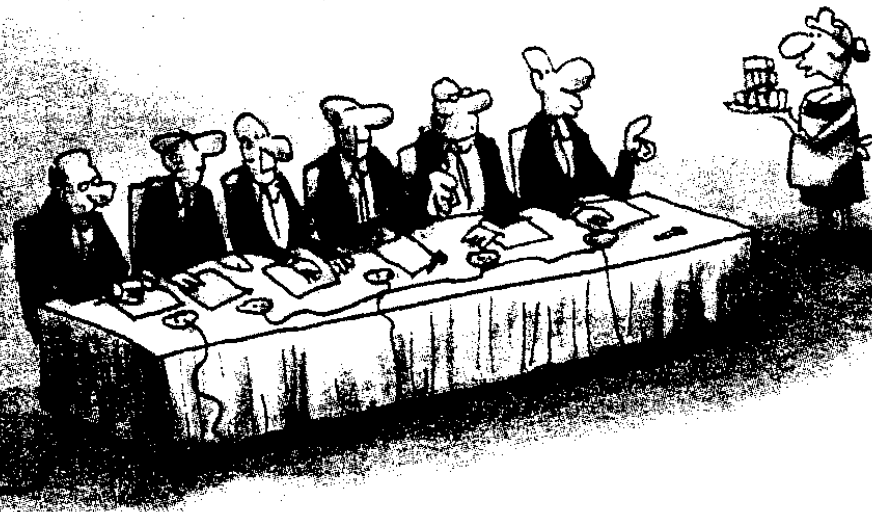
Stemmen in de Raad

- Unanimiteit of gewogen meerderheid (QMV)
- Het Lissabon Verdrag:
 - meerderheid is = 55% van de lidstaten
 - ... maar tenminste 15 landen
 - ... én 65% van de EU bevolking
- Praktijk is consensus!
- Oude systeem mag nog worden gebruikt tot 2014

★
★ L'EUROPE
EN
★ 1957 ★
★

CAFÉ?

OUI MERCI





Wie spreekt namens de EU?

- **HV + speciale vertegenwoordigers**
 - Buitenlands beleid
- **Voorzitter Europese Commissie**
- **Commissarissen** (handel, uitbreiding en ENB, ontwikkelingsbeleid)
- **Voorzitter Europese Raad**
- **Roulerend voorzitterschap** (bijv. milieu, transport, landbouw, gezondheid)



In ontwikkeling:

- Positie Van Rompuy
- Positie Ashton
- Positie Barosso/commissie
- Positie EP
- Rol nationale parlementen



National organisational structures stereotypes !

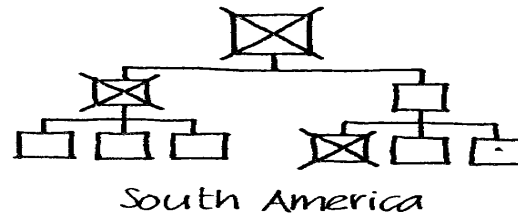
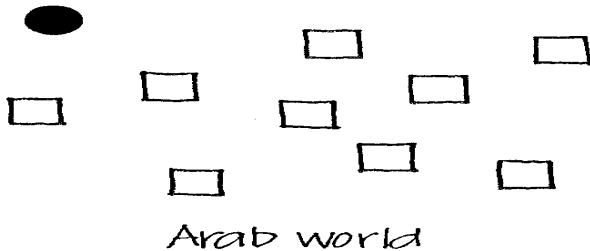
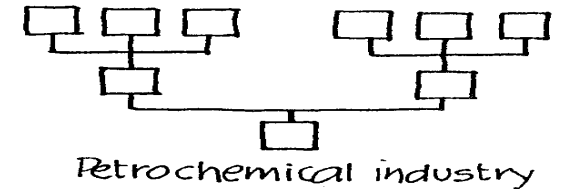
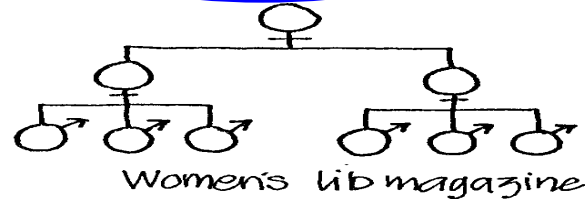
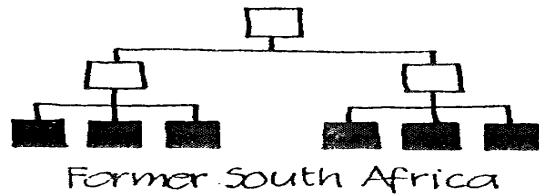
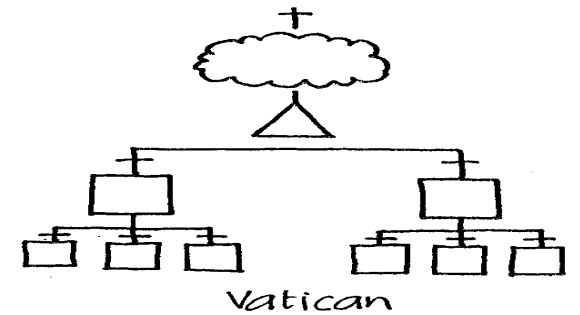
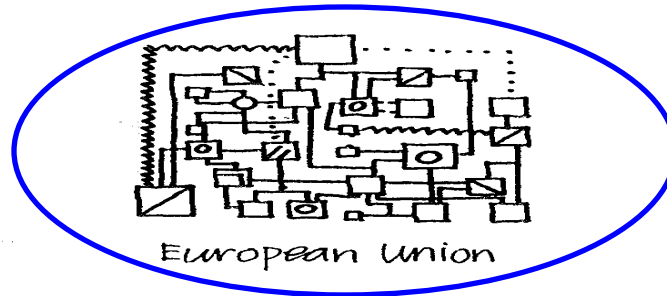
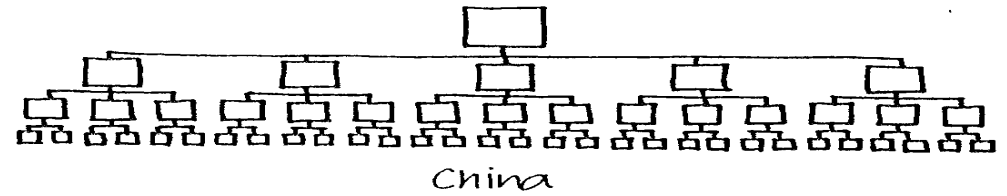
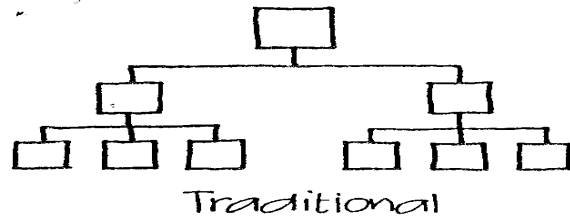
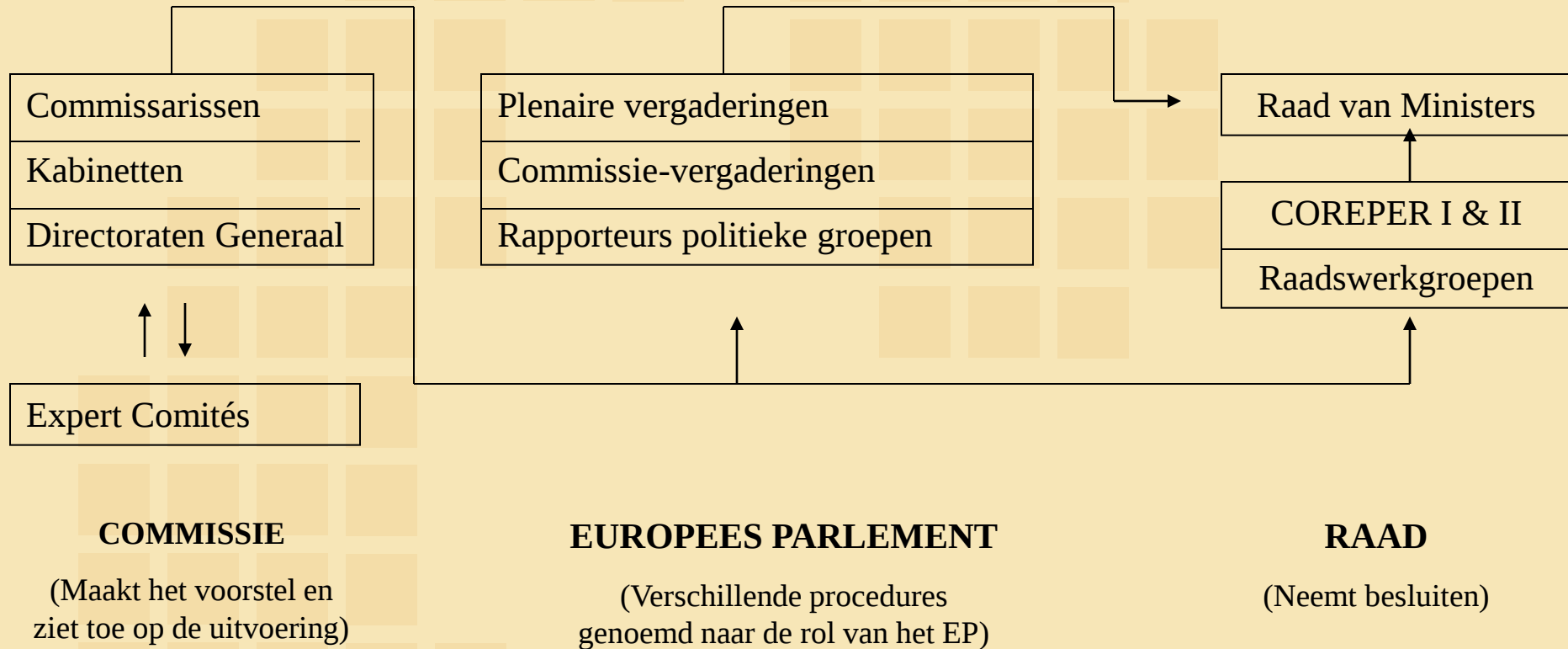


Figure 1.1 A structure can be found in all organisations!

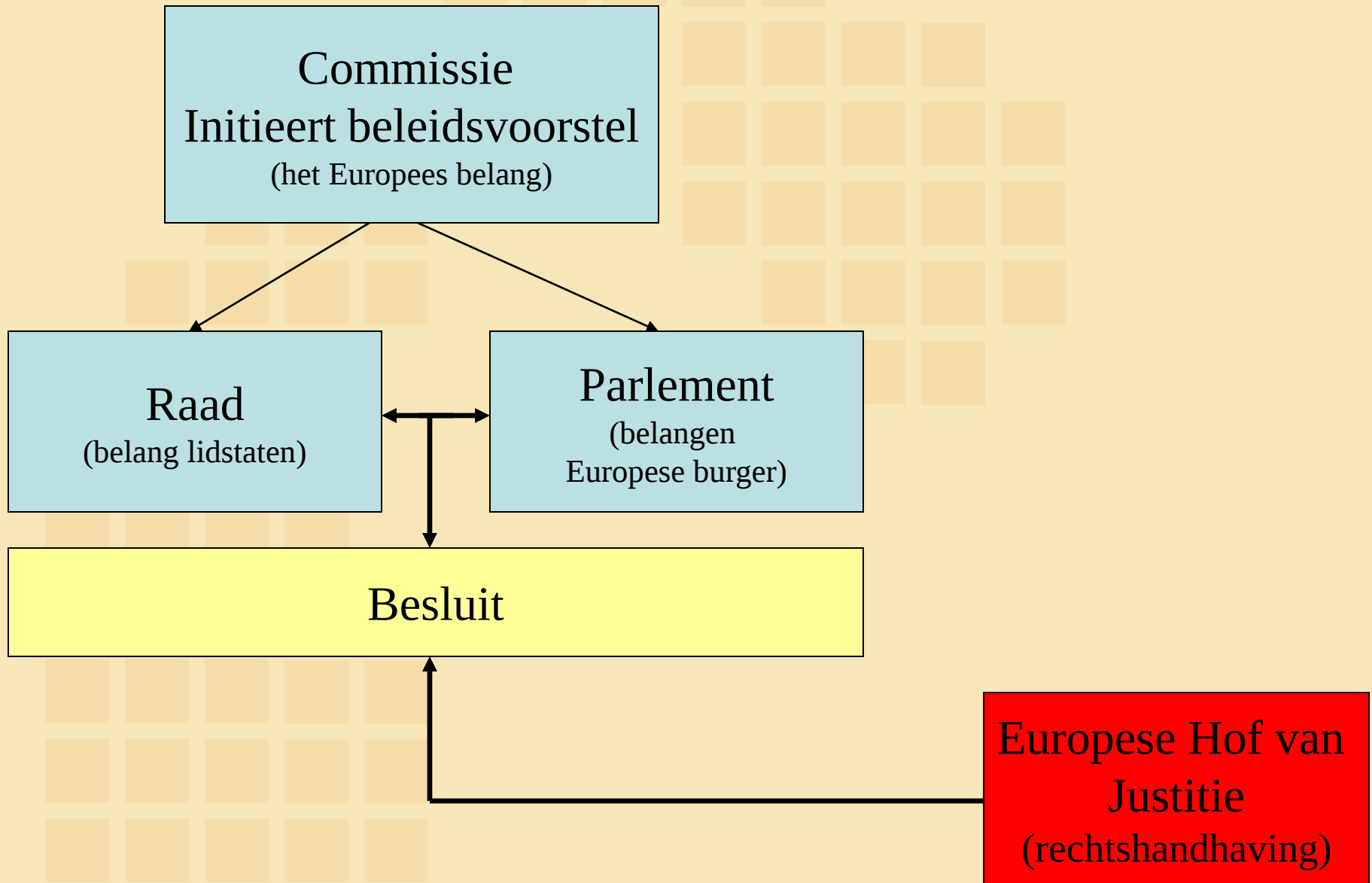
(Source: Huczynski and Buchanan, 1991)

Hoe komt EU beleid tot stand?



Welke plaats voor de Vlaamse steden?

Gewone wetgevende procedure (voor 90% EU wetgeving)



Comité van de regio's

- spreekbuis voor lokale en regionale overheden
- Verplicht advies over relevante besluiten
 - Regionaal beleid & structuurfondsen
 - Infrastructuur & vervoer
 - Volksgezondheid, onderwijs, jeugd, cultuur
 - Sociaal beleid
 - Milieu
- Eigen initiatief adviezen

Wat komt eruit? Plannen en besluiten

- **Groenboek / Green paper** (*discussie nota*)
- **Witboek / White paper** (*beleidsnota*)
- **Verordening / Regulation**
(*verbindend en rechtstreeks geldig in de lidstaten*)
- **Richtlijn / Directive**
(*moet geïmplementeerd worden binnen bindende termijn*)
- **Beschikking / decision**
(*bindend maar tot specifieke doelgroep gericht*)
- **Aanbeveling / recommendation** (*niet bindend*)
- **Mededeling / Communication**
- **Raadsconclusies / Council Conclusions**
- **Conclusies Europese Raad/ European Council Conclusions**

Comités en werkgroepen

- **Expert-comités**
Commissie nodigt uit, voorbereiding van voorstellen, expertise, ca 60
- **Werkgroepen /Council working groups**
Ambtenaren van de lidstaten, Raadsvoorbereiding; belangenbehartiging door overheden, ca 250. Op senior niveau: CATS; SCIFA; SCA
- **‘Comitologie’ / comitology**
Comités door de Commissie voorgezeten; controle op ‘gedelegeerde’ wetgeving; Advisory, management & regulatory; ca 300.
- **Parlementaire committees**
Met voorzitter en vice-voorzitters, ca. 20, rapporteur per dossier

Belgische coördinatie van EU beleid

- Bevoegdheid bepaalt welke bestuurslaag Belgische inzet voorbereid en EU beleid implementeert
- Bij een gemixte competentie veelvuldig overleg over Belgisch standpunt
- Bij bevoegdheden van de regio's is deelname aan de raad op toerbeurt (bijv. Vlaanderen 1e helft 2010, Brussel 2e helft, Wallonië, 2011)



Waar alle lidstaten mee worstelen:

- Spanning tussen centrale en decentrale coördinatie, mede n.a.v. grotere rol Europese Raad
- Bezetten van strategische posten binnen Commissie
- Contacten met EP (personeelsbeleid)
- Scherpere prioritering: wat doen we (wel/niet) Europees
- Rol van het nationale parlement verzekeren
- Invoerders en uitvoerders tijdig betrekken
- Publieke Europa-discussie

Ter discussie

- Wat komt er op de strategische beleidsagenda (*Hoe maak je keuzes in het poldermodel?*)
- Wisselende partners of vaste relaties?
- Waar zet je je beperkte capaciteit op in?
- ‘De top’ moet ook meedoen!
- Hoe verzekert je je van (politieke) dekking en steun op thuisfront?

Culture in the Commission

- Highly political organisation
- Hierarchical and bureaucratic ‘ Frenchish’ (but that is changing): follow and respect the procedures and acknowledge positions
- Different and long working hours (start late, long lunches and return late)
- Conflict model (no consensus)
- Experten Kultur
- Very open and in need for information and ideas

Tips

- Know and define what you want (strategy)
- Find support
- Respect the views of other parties and the position of the Commission
- Present possible pragmatic solutions
- Invest in the building of a network
- Check and double check commitments during the whole process
- ‘get it in writing’

Seven suggestions for a professional interest representation in Bxls

- 1) Choose the right target** - technical; political
- 2) Understand the process** - know where decisions are taken and how
- 3) Getting in first** - influencing early think is easier than reversing
- 4) Be truthful** - Commission depends on - correct - outside information
- 5) Never burn bridges** - Brussels is small; people pop up in different positions
- 6) Avoid overkill** - work in a targeted way
- 7) Beware of nationality card**

Verder lezen:

- Egenhofer et al. The Ever-Changing Union: An Introduction to the History, Institutions and Decision-Making Processes of the European Union, 2nd fully revised edition, March 2011, www.ceps.eu/ceps/download/5498
- Beyers, J. en P. Bursens, Europa is geen buitenland: Over de relatie tussen het federale België en de Europese Unie, 2008
- Drieskens, E., Van Hecke, S. and P. Bursens, The 2010 Belgian Presidency: Driving in the EU's Back Seat, 2010, http://www.sieps.se/sites/default/files/2010_2op.pdf



Bedankt voor uw aandacht!

dr. Louise van Schaik

Research Fellow Instituut Clingendael

lschaik@clingendael.nl